

Chorvatsko, Daruvar

Květen v Chorvatsku

Bohdana Pěva Šolcová

Honba za pokladem

Hry v přírodě jsou v České republice velmi oblíbené. Ať už jako hry na dětských táborech nebo v rodinách, které mají rády pohybové aktivity a rády se svými dětmi tráví čas aktivně a smyslně. Jednou z takových her je **Honba za pokladem**, která je neobyčejně populární. V krajanském prostředí v Chorvatsku se ale tolik nehraje a většina dětí ji ani nezná.

Protože se pomalu blíží léto a s ním prázdniny a také kvůli pandemii koronaviru potřebujeme co nejvíce pobývat na čerstvém vzduchu, uspořádala jsem pro děti z Lipovce a Daruvaru Honbu za pokladem. Protože ani jedno z dětí tuto hru neznalo, zvolila jsem při organizaci základní verzi hry, tzn. volila jsem kratší trasu a snazší úkoly. Byla to pro děti „rozjezdovka“, aby si hru vyzkoušely a příště věděly, co je čeká.

Hru jsme nehráli pouze pro zábavu (i když ta byla hlavní), ale také jsme rozvíjeli svou fyzickou zdatnost a rozšiřovali slovní zásobu. Děti se kupříkladu dozvěděly význam slova „fábor“ nebo „trakař“ a také si opakovaly české názvy rostlin, které se zrovna ten týden učily ve škole. Důležitým cílem naší hry bylo také poznat své okolí.

Dětem jsem připravila trasu vedoucí od Weisserova mlýna v Lipovci k třešňovému sadu pana Částka na Podborech, kde byla zakopána truhlička s pokladem. Pravidla byla následující: Děti se vydaly za pokladem po trase vyznačené žlutými fáboři. Na stanovištích označených červeným fábořem byl ukryt úkol, který musely splnit. Úkolem bylo například vyřešit slovní úlohu, uhádnout název písně a sborově ji zazpívat, skákat,

dělat dřepy, složit velké puzzle, udělat trakař a jet s ním po cestě... Po splnění úkolu mohly děti pokračovat dál v cestě.

Na konci čekal děti třešňový sad se zakopaným pokladem. K jeho objevení dostaly potřebné indicie a po kratičké chvilce jej objevily. Nikdo nebyl překvapen ani zklamán, že dřevěná truhlička neukrývá zlaté dukáty, protože sladkosti, které v ní děti našly, jim přišly po dlouhé cestě více než vhod.

Literárně-výtvarná dílna Živý Komenský v Šibovci a Ivanově Sele

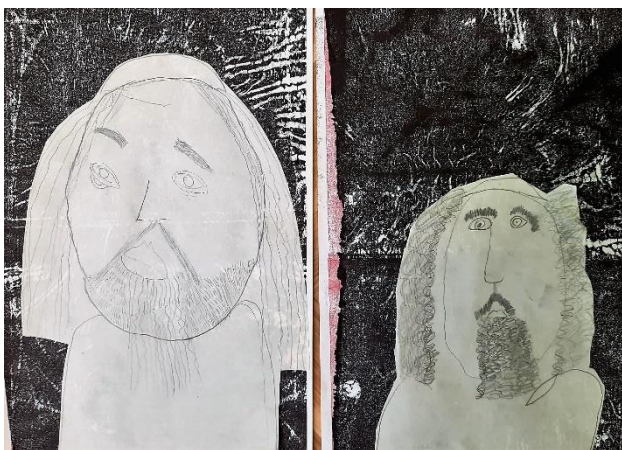
Tento měsíc zažili literárně-výtvarnou dílnu Živý Komenský žáci chorvatské školy v Šibovci, kde se děti učí český jazyk v modelu C (výběrová výuka). Do této školy jsem si troufla přijít s projektem proto, že většina dětí hovoří česky. Žáci si stejně jako jejich vrstevníci v české škole v Daruvaru a Končenicích vyzkoušeli, jak se Komenskému a

žákům v tehdejších školách psalo husím brkem. Komenského dvojportrét vytvořili kombinovanou technikou za použití žehličky, což bylo pro ně velmi zajímavé.

Základní škola v Šibovci

Prací v dílně jsme se potěšili také v Základní škole v Ivanově Sele, nejstarší české vesnici v Chorvatsku, kde je vyučovacím jazykem čeština (model A). Při prezentaci v PowerPointu jsme vyzkoušeli zbrusu novou chytrou tabuli, kterou škola nedávno získala, a potom jsme se věnovali výtvarné tvorbě. Děti si zopakovaly základní výtvarné názvosloví a zabrousili jsme také do teorie barev. Z portrétů Komenského, které děti vytvořily kombinovanou technikou, jsme vytvořili výstavu a jednu nástěnku jsme věnovali životu a dílu Komenského. Závěr naší dílny jsme věnovali sestavení časové osy Komenského života.

Základní škola v Ivanově Sele

Výstava portrétů J. A. Komenského v České základní škole J. Růžičky v Končenicích a plány na příští školní rok

V rámci projektu Živý Komenský vznikají výtvarná díla v českých základních školách v Chorvatsku a také v jedné chorvatské škole (Šibovec). Vyvrcholením projektu se stane souborná výstava s vernisáží všech žakovských prací při příležitosti kulatého výročí narození J. A. Komenského příští rok. Pokud budou platit protiepidemiologická opatření, proběhne výstava bez vernisáže.

Tento školní rok se s dětmi v dílnách věnujeme kresebným a malířským technikám, ale pro příští školní rok mám v plánu prostorovou tvorbu. Jejím vyvrcholením by se měl stát **reliéfní keramický portrét Jana Amose Komenského**. Jsem přesvědčena o tom, že si Učitel národů zaslouží zvěčnit technikou „trvalejšího“ charakteru.

Protože se na narozeniny Komenského těšíme, uspořádala jsem ve spolupráci s učitelkou výtvarné výchovy **první výstavu jeho portrétů v České základní škole J. Růžičky v Končenicích** (v české škole v Daruvaru jsem instalovala portréty o dva měsíce dříve). Jde o jednu z prvních vlaštovek před plánovanou soubornou výstavou. Na hlavní chodbě školy jsem instalovala práce žáků z Končenic a Daruvarského Brestova.

Sobotní výtvarná dílna akvarelu

Na žádost učitelek 1. stupně ČZŠ J. Růžičky v Končenicích jsem uspořádala sobotní dílnu pro žáky, kteří se chtěli blíže seznámit s technikou akvarelu. Dětem jsem předvedla základní způsoby práce s akvarelovými barvami: mokrý do suchého, mokrý do mokrého atd. Předvedla jsem jim několik „vychytávek“, experimentovali jsme, vytvořili si vzorkovník,

cvičili přitlak ruky na štětec. Hmotným výstupem byla namalovaná přáníčka, v nichž děti zúročily vše, co si v dílně vyzkoušely a nacvičily.

Jičínský rynek v Končenicích

Podoba literárně-výtvarných dílen má u učitelů v základních školách velký úspěch. Proto jsem byla znovu požádána, abych tento způsob práce opakovala v České základní škole J. Růžičky v Končenicích. Tentokrát jsem přišla na 1. stupeň **s Rumcajsem, Mankou a Cipískem**. Děti loupežnické příběhy jičínského ševce příliš neznají, a tak jsem se s nimi do příběhů pustila. A protože měla většina dětí za sebou sobotní dílnu akvarelu, rozhodla jsem se, že se ve výtvarné části dvouhodinovky pustíme do malby nočního jičínského trhu, který je po dešti. Přitom jsme probírali názvy označující části budov, navrhovali jsme podobu střech, oken, dveří atp. Měli

jsme radost, že vyučování navštívil pan ředitel Vrabec, a já měla o to větší radost, když děti pochválil.

Česká základní škola J. Růžičky Končence

Jak se Honza v chorvatských školách učil latinsky

Žáci chorvatských škol, kde se český jazyk vyučuje v modelu C (volitelný předmět), se učí češtinu jako cizí jazyk. Vyjma chorvatské školy v Šibovci nemluví tito žáci česky a s porozuměním mají potíže.

V Základních školách v Pakraci (okresní město), Kipu a Mezurači jsem děti seznamovala s pohádkami **Boženy Němcové**. Děti měly za úkol vytvořit slovní charakteristiku portrétu Boženy Němcové z nabízených slov. Potom jsme podle indicií hádali názvy jejích pohádek a jednu jsme zdramatizovali. Tu, kterak se Honza vydal do světa, aby se naučil latinsky.

Děti se dozvěděly, jak se jmenuje nejznámější hrdina českých pohádek, jak se váže raneček, co každá česká máma musí Honzovi na cestu do ranečku dát atd. Během dramatizace jsme opakovali číslovky základní, řadové a násobné a děti dostávaly kontrolní otázky na porozumění textu. Na konci hodiny už děti perfektně mluvily latinsky: „*Sud kulatý, rys tu pije, tu je kára, ten to ryje.*“ Děti jsem také naučila tři krátké písničky, kde vystupuje Honza: *Jedna, dvě, Honza jde, Honza s Frantou hádali se o čepice a Já nechci žádného* s doprovodem hry na ukulele. Hodiny byly velmi dynamické a ani v jedné škole jsme nevěřili, že už zvoní na přestávku.

Hry s padákem v chorvatské mateřské škole v Mezurači

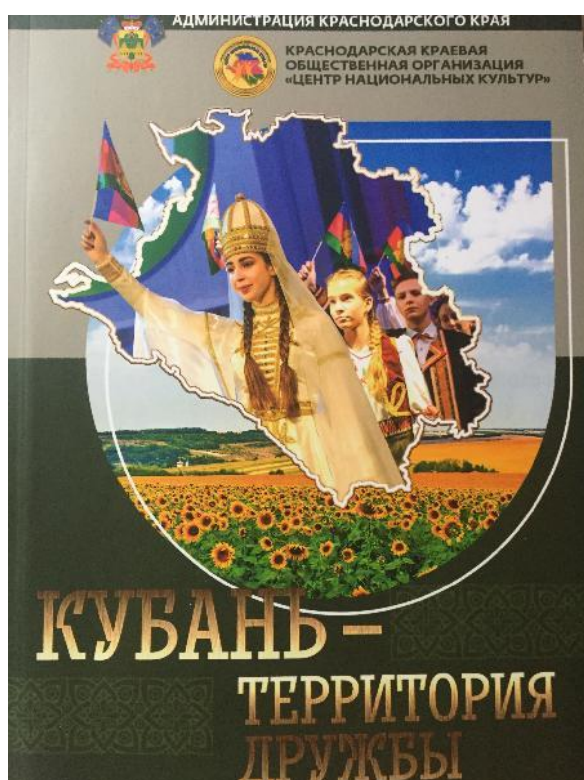
V chorvatské mateřské škole v Mezurači se děti dvě hodiny týdně učí česky. „Výuka“ probíhá formou her, dramatizace, zpěvu, pohybu apod. Při práci s dětmi používám také psychomotorický padák. S jeho pomocí jsem děti naučila klasickou dětskou hru *Kolo, kolo mlýnský*. Stálíci mezi pohybovými hrami pro nejmenší je ale *určitě Zlatá brána otevřená*, která nikdy v našich hrách nechybí.

Novorossijsk, Rusko

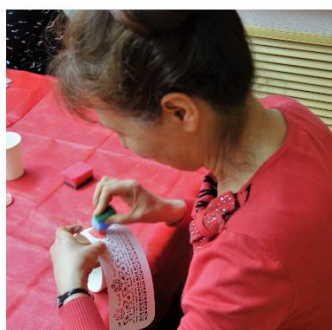
Aktivity v květnu

Tamara Bartková

Ještě koncem dubna se ve městě Tuapse zástupci spolku „Mateřídouška“ zúčastnili krajského semináře center národních kultur Kubáni. Sešlo se na něm kolem 50 představitelů národnostních spolků tohoto regionu. Pod názvem „**Kubáň – místo přátelství**“ si představitelé národnostně – kulturních sdružení Krasnodarského kraje vyměňovali nahromaděné zkušenosti a nápady.

Po úspěšném **jarním workshopu** v Anapě jsem uspořádala podobný workshop také v Kirillovce. Do zdobení květináčů se i zde pustili všichni s velkou chutí a entuziasmem. Přenést jarní náladu na květináče nebylo tak těžké, jak se někteří na začátku báli.

Hlavní květnovou událostí, kterou pořádá spolek „Mateřídouška“, jsou tradičně **Dny české kultury**. V tomto roce byly Dny české kultury věnovány dvěma hlavními tématům – 15. let od založení spolku „Mateřídouška“ a spisovateli Karlu Čapkovi.

V sobotu 22. května mohli návštěvníci zhlédnout v hlavní městské knihovně. E. Balliona v Novorossijsku film „**Bílá nemoc**“, režiséra Hugo Haase (1937), podle předlohy Karla Čapka. Film k promítnutí s ruskými titulky nám poskytlo České centrum v Moskvě. Pro příchozí jsem připravila prezentaci, během které se mohli seznámit s osobností Karla Čapka a s jeho dílem. I přes stáří dramatické předlohy a samotného filmu, byli diváci zaskočeni aktuálností tématu, které varuje před rozpínavostí diktatur, ukazuje, jak snadno lze zfanatizovat davy, a také jak lidé rozdílně reagují na utrpení jiných, dokud se nezačne týkat jich samotných nebo jejich blízkých.

Konec setkání uzavřel českými písněmi koncert pěvecké skupiny „Kytice“.

Druhá etapa Dnů české kultury proběhla v neděli 30. května v sále kulturního domu v Kirillovce.

Historii českého krajského **spolku „Mateřídouška“**, od jejíhož založení uplynulo v tomto roce již **15 let**, ukázala účastníkům ve své prezentaci současná předsedkyně Jekatěrina Kralina. Prezentace byla doplněna **výstavou fotografií**, dokumentující bohatou činnost klubu během těchto patnácti let existence.

Dlouho očekávanou událostí bylo nakonec **divadelní představení** naší ochotnické skupiny „Fimfárum“, se kterou jsem připravila upravenou hru podle předlohy Karla Čapka – **R. U. R.** Tato předloha nebyla vybrána náhodně, ale proto, že právě letos je tomu 100 let od uvedení na jeviště v roce 1921. Toto dílo Karla Čapka, tak jako i jeho další, také vyráží dech svou aktuálností v době, kdy se stále častěji diskutuje o plusech a mínusech rozvoje a využití umělé inteligence. Již Čapek předkládá otázky nahrazení

lidské pracovní síly roboty a následného propouštění, zlenivění a degenerace lidí, zneužití k válečným účelům, nebezpečí ovládnutí lidské civilizace umělou inteligencí. Místní lidé mimo okruh našich členů a studentů češtiny, jsou většinou velmi překvapeni tím, že slovo „robot“ je dílem dvou českých bratrů – Josefa a Karla Čapka.

Na téma robotů jsem diváky naladila krátkou ukázkou z návštěvy robotky Sofie, vyvinuté hongkongskou společností Hanson Robotics, v ruské televizi:

<https://www.youtube.com/watch?v=rSxVxJTueVc>.

Poté následoval krátký tanec robotů, předvedený našimi nejmladšími členy. Pro samotné představení jsem vybrala a použila hudební motivy Jaroslava Ježka (*Bugatti Step* a *Život je jen náhoda*). Píseň *Život je jen náhoda* zazněla v podání Jekateriny Kralina, kterou doprovázel na kytaru Sergej Kralin, také před posledním dějstvím, kde Čapek vidí naději na záchranu lidstva v lásce.

Pro diváky, kteří nerozumí česky, jsem tentokrát zvolila místo titulků promítaných na plátno, formu čtení obsahu před každým jednotlivým dějstvím, což si příchozí velmi pochvalovali a ohodnotili jako lepší variantu, která je nerozptyluje při sledování herců.

I když většinou vybírám pro naše divadelní představení lehčí žánr s komediálními nebo pohádkovými prvky, drama R. U. R. uchvátilo nejen naši hereckou skupinu, ale také diváky.

Ukrajina, Žytomyr

30. výročí založení krajského spolku

Eva Řezníčková

Dne 6. května 1991 byl založen Český spolek v Žytomyru jako pobočka Československého kulturního sdružení J. A. Komenský na Ukrajině.

Na jeho založení se aktivně podíleli Ema Snidevič, Vladimír Bašek, Stanislav Sláma, Hana Lytvynec, Marie Cimborovič, Olena Kokočeva aj. Bylo to v době, kdy ze zamořených oblastí Černobylu se začali repatriovat volynští Češi do Československa. Předsedkyní spolku se stala Emilie Snidevič a Český spolek byl přejmenován na Sdružení volynských Čechů, které sjednocovalo Čechy ze Žytomyru, předměstí Krošny České a českých vesnic poblíž Žytomyru, např. Vysoká Pič, Malá Zubovščina, Vilšanka, Okilok, Plechov, Romaniv, Vouč, České Vysoké, města Korosten aj.

Ve spolku byla organizována výuka češtiny a pravidelně se scházeli starší krajané, kteří se zajímali o vše, co bylo spojeno s Českou republikou. Každoročně se spolek zúčastňoval akcí a folklorních festivalů v Žytomyrské oblasti, oblasti Polissí a v Čechách. Vyrůstala mladá generace, která dnes uchovává a rozvíjí české tradice. Od 1. května 2005 změnila organizace název na Žytomyrský spolek volynských Čechů.

Současná předsedkyně krajského spolku Prof. Ludmila Číževská vykonává zároveň funkci předsedkyně České národní rady Ukrajiny.

Krajané opakovaně navštívil rakovnický novinář a muzikant Ivo Mička, který napsal a vydal knihu *Dva měsíce u volyňských Čechů /2005/* a *S volyňskými Čechy v Žytomyru a Rakovníku /2011/*. Pro své přátele I. Mička složil píseň „Každý Čech z Volyně dvě vlasti miluje“ a dlouholetý člen spolku pan Stanislav Sláma napsal píseň „Ta našich praotců země“, ve které zobrazil život Čechů na Ukrajině, jejich smutky a radosti. Ukrajinská historička Maija Luthaj ze Zhytomyru se zabývala politickými represemi vůči příslušníkům české menšiny na Ukrajině a napsala na toto téma samostatnou monografii. V roce 2015 byla vydána Historie tělovýchovného spolku Sokol na Volyni s cennými fotografiemi a vzpomínkami krajanů z Krošny České.

Krajané si připomněli historii a osudy Čechů na ukrajinské Volyni od 2. pol. 19. stol. až po návrat do původní vlasti v r. 1945 četbou z knihy Jiřího Hofmana *Češi na Volyni* a sledováním dokumentů

[Volyňští, https://www.ceskatelevize.cz/porady/10490914163_Volyňští Češi, https://www.youtube.com/watch?v=liFuB8b21F0](https://www.ceskatelevize.cz/porady/10490914163_Volyňští_Češi)

Do další činnosti přeji krajanům pevné zdraví a mnoho pracovních i osobních úspěchů.

Foto: Eva Řezníčková

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Setkávání českých spolků v Srbsku

Stanislav Havel

Češi v Srbsku se rádi druží a setkávají se. A o to více se o to snaží v této době, kdy poznali, že to není úplná samozřejmost. Při vzájemném setkání většinou nechybí hudební, kulturní či sportovní program.

Další letošní setkání připravila Česká beseda Vršac v českém evangelickém kostele ve Velikom Središti, kam přijela se svým souborem Česká beseda Petrovaradin. Po koncertě se konalo přátelské setkání v Gudurické vinárně.

Po pálení čarodějnic a *Jarním koncertě* si tak čeští krajané našli další příležitost k vzájemnému setkání.

Oslava svatého Jana Nepomuckého

Svátek svatého Jana Nepomuckého, patrona české země, slaví 16. května v Srbsku celá Česká Ves. V kostele svatého Jana Nepomuckého v Českém Selu se na pouť scházejí nejen čeští krajané ze široké okolí. Svátek svatého Jana Nepomuckého je v Srbsku brán jako svátek všech českých krajanů a také Česká národní rada v Srbsku slaví svůj „svátek“ a je označován jako oslava Dnu České národní rady. Letošní pouť ke svatému Janu Nepomuckému začala slavnostní mší svatou, po které byla přednáška o Janu Nepomuckém a koncert Čechů Šumadije v kostele svatého Jana Nepomuckého.

Světový den včel

Na světový den včel připravil učitel českého jazyka vyprávění pro děti, které se učí češtinu, na téma včely a med. Malé děti se naučily nová slovíčka také díky knížkám a interaktivní tabuli, kterou zakoupil pro české krajany v Srbsku Dům zahraniční spolupráce v Praze.

Včelařství je mezi českými krajany velmi populární a pro mnoho z nich tvoří včelařství důležitou součást obživy a český med je v Srbsku značkou kvality.

Oslava svatého Urbana

Starou tradici se podařilo obnovit českým krajanům v Bele Crkvi, kteří se chodívali pomodlit k soše svatého Urbana na belockrkvanských vinicích za dobrou úrodu. Letošní obnovená bohoslužba se konala na svátek svatého Urbana 25. května, po které následovalo slavnostní vysazení vinné révy a ochutnávka vín a zpěv českých písní.

Rumunsko, Eibenthal, Svatá Helena a Gerník

Uklid'me český Banát!

Alexandr Gajdzica, Klára Jíchová

Přání změnit nakládání s odpady v českých vesnicích rumunského a srbského Banátu může pro člověka, který poznal balkánský životní styl, znít jako utopie. Pokyn vládního zmocněnce pro krajanů, pana Krátkého, že máme zajistit likvidaci černých skládek v okolí, mohl vyznít rovněž úsměvně. Souhrou několika okolností se však nepředstavitelné začíná stávat skutečností.

Paradoxně to zrychlila doba pandemická. Online setkávání zdomácnělo, takže i my, čeští učitelé u krajanů v Banátu, jsme se spolu s dalšími aktivními lidmi v regionu rozhodli pravidelně setkávat, sdílet své zkušenosti, nápady i obtíže, vzájemně se podporovat a chystat společné akce. Naším prvním společným počinem je akce

Uklid'me český Banát!, která právě probíhá v řadě českých vesnic v Rumunsku a Srbsku.

Druhou velmi příznivou okolností bylo, že nám rumunské ministerstvo školství na duben nachystalo třítydenní koronavirové prázdniny, takže jsme měli čas zorganizovat a osobně se zúčastnit řady úklidových akcí, pro které se nám při běžném pracovním režimu obtížně hledá termín.

Třetí příznivou okolností je vzájemná inspirace a motivace jednotlivých vesnic. Český Banát žije facebookem a naše příspěvky z brigád sleduje velké množství lidí. Někteří pak na brigádu přijdou možná i z toho důvodu, aby si jejich vesnice neudělala na FB ostudu. Děti se nás ptají, kolik se kde nasbíralo pytlů, a mají upřímnou radost, že *vyhrály*, když se jim podařilo shromáždit odpadu víc.

Obrovskou pomocí je pro destinaci osoba českého kněze Josefa Přeloučka, který nejenže o brigádách promlouvá v kostele a zasazuje je do kontextu ochrany přírody, ale sám se jich účastní. Příkladně se zachoval i nový farář ze Svaté Heleny Piry Radulov, který se rovněž několika brigád zúčastnil.

V neposlední řadě je třeba zmínit dlouholeté aktivisty v regionu, tzv. kluky z Banátu, zastoupené Štěpánem Slaným, kteří nám ohromně pomohli s tvorbou grafiky a dodáním kvalitních českých pytlů.

Konečně je třeba zmínit krajskou organizaci UDSČR, která nad akcí převzala záštitu a jejíž funkcionáři, konkrétní předsedové místních organizací, se sami zapojili a připravili pro dobrovolníky sladkou odměnu. Na příští rok bychom si přáli, aby UDSČR převzal veškerou organizaci včetně propagace a aby akci zahrnul do svého řádného kalendária.

A jak naše akce probíhaly?

Jako první se do úklidu pustili 24. 4. krajané v nejmenší z vesnic, na Šumici. Zapojila se členka místní samosprávy i předsedkyně krajské organizace, Claudia Šembera. Vybrat pro akci období mimořádných prázdnin se ukázalo jako šťastný tah, protože za příbuznými přijeli i mnozí rodáci dlouhodobě žijící v okolních městech. Z deseti zúčastněných byla polovina dětí a mládeže. Nejvíce práce jsme měli s lesíkem na začátku vsi, kde základy a suterén rozpadlého stavení slouží zjevně některým místním jako skládka. Nasbírali jsme tam dobrých dvacet pytlů odpadu a museli jsme se spokojit s tím, že místo vypadá napohled mnohem přívětivěji, ale pod zemí se stále nachází víc odpadů, než kolik jsme schopni vytáhnout. Přesunuli jsme se do mělké rokle, která se vine celou vsí, a po zbytek dne jsme uklízeli kolem potůčku na jejím dně. Dříve než jsme práci skončili, dostali jsme informaci, že více už uklízet nemusíme a o zbytek vsi se postará obec. Tak rychlou pozitivní odezvu jsme opravdu nečekali, ale rádi jsme iniciativu přijali.

Hned 26. 4. se k události připojil Eibenthal. Tady navázali na dva předešlé úklidy v letošním roce, kdy dobrovolníci a dobrovolnice vyčistili les podél serpentiny k Dunaji. Tentokrát se lidé sešli na nejzazším konci hornické kolonie Nové Doly a postupovali podél cesty po proudu potoka téměř čtyři kilometry do centra vesnice. Zúčastnilo se téměř třicet převážně mladých lidí a dětí, a přestože bylo poznat, že se ve vsi v minulých letech uklízelo před Festivalem Banát, z přírody zmizely desítky pytlů odpadu všeho druhu včetně několika *osobních* černých skládek. Následný piknik na jedné z právě uklizených louček s pizzou a čerstvými koláči plně vynahradil všem přítomným unavené ruce i záda. Díky za to patří Marii a Tiberiovi Pospíšilovým.

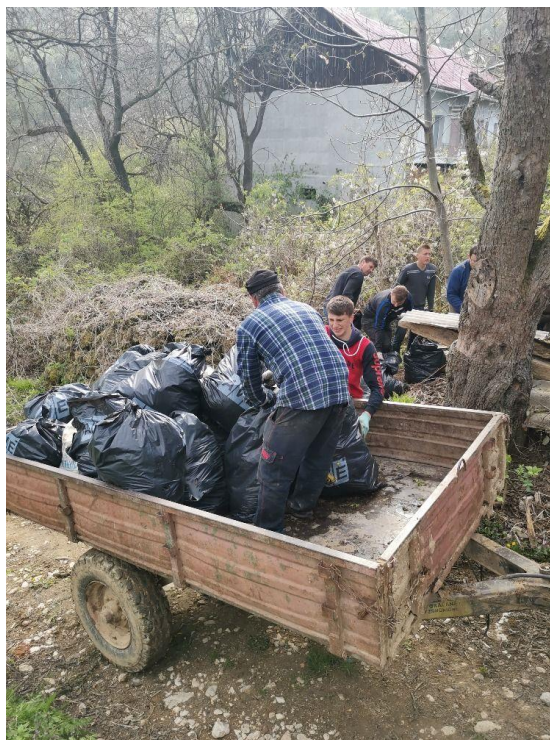
Druhá fáze úklidu na Eibenthale proběhla 4. 5. díky chuti návštěvníků z Česka přiložit ruku k dílu. Tempo bylo tentokrát rekreační, ale stejně se povedlo vyčistit pár set metrů nejvíce frekventované části vesnice včetně koryta potoka. K úklidu se ochotně přidalo i několik zkušených sběračů z řad eibenthalských dětí.

26. 4. se činila i Svatá Helena. Odpoledne se před školou sešla téměř padesátka pracovníků od batolat až po sedmdesátileté ženy. Nechyběl místní učitel, učitelka ze školky, farář místní i gernický a většina školních dětí. Skupina nafasovala pytle a rukavice a rozdělila se na dvě části – menší se vydala do lokality na Patriích, větší pak nahoru vesnicí k rybníčku Louže a okolním lesíkům, ideálnímu místu pro černé skládky. Díky nové silnici vedoucí k větrným elektrárnám je skvěle přístupné, a zároveň poněkud skryté. Sbírala jsem poblíž svých žáků a bavila se jejich výroky adresovanými na strůjce takovýchto pokladů. Snad si to zapamatují. Kromě velkého množství více či méně se rozkládajícího textilu a obrovského objemu plastů sklidily největší pozdvížení gauč a mrtvé jehně. A také řada knížek v češtině, dokládajících, že strůjci těchto skládek nepocházejí jen ze sousední vesnice, jak se místním chtělo věřit. Po necelých třech hodinách práce jsme přivítali místostarostu Petra Hrůzu s valníkem. Nakládání a odvoz jsme už mohli nechat na pracovnících úřadu.

Na Gerniku jsme se sešli za příjemného jarního počasí ve čtvrtek 30. 4. odpoledne. Děti, velmi malé děti, dospělí všeho věku, dva faráři, knihovník, ředitel školy, učitelka ze školky a zejména velmi početná skupina gernické mládeže ve věku 17-25 let. Kolem čtyřiceti pracantů pak vyčistilo černé skládky nahoře nad vesnicí, nejmenší robátka zvládla lesík Na Hřebeni a nakonec jsme se všichni sešli v korytě potoka. Tam se nám ovšem seriózní brigáda zvrhla v kulturní happening nezávislých umělců. Napřed jsme si užili kabaretní číslo dvojice komiků, kteří různě viseli na strání nad potokem, viseli na větvích na strání nad potokem, případně se snažili nesesunout ze strání nad potokem, to vše s cílem vyprostit velké množství odpadků uvízlých pod větvemi ve stráních nad potokem. My ostatní jsme se při pohledu na ně snažili nespadnout do potoka. Večer se ale sušily nejedny boty. Konečně si vzalo slovo umělecké sdružení *Mariaband*, které vzniklo někde mezi korytem potoka a cestou, na níž jsme nosili naplněné pytle, a předvedlo muzikálový výstup *Soutěž popelářů*, který sklidil nemalý úspěch a jeho digitální verze teď jistě boduje na sociálních sítích. Nutno ovšem podotknout, že jenom z potoka jsme vytahali na dva valníky odpadků a domluvili jsme si na příští týden pokračování potokem níže.

Druhá gernická brigáda ve čtvrtek 6. 5. přivítala asi polovinu účastníků, z nichž však většina pracovala za dva. Mnozí z nás se vybavili holinami a dobře jsme udělali. Terén nebyl úplně snadný, spíše než o romantickou procházku kolem potůčku s občasným sebráním prázdné PET lahve, se jednalo o náročné terénní práce, během kterých jsme vyprošťovali velké kusy plastů zamotané do větví či kořenů stromů, tahali desítky a desítky starých lahví a plechovek obalených bahnem a vodními rostlinami a likvidovali černé skládky pod staveními nad potokem. Znovu jsem se ujistila o mimořádném pracovním nasazení zdejších mladých dospělých. Pan farář stihl akci zachytit na fotografiích a jeden z místních, který se vlastního úklidu nemohl účastnit, pak vše večer odvezl valníkem k obecním kontejnerům.

Poslední událost akce *Uklidíme český Banát!* proběhla 14. 5. na Rovensku. Tahle krásná horská vesnička dodnes nemá vyřešený svoz odpadu. Jedním z důvodů je, že sem stále nevede asfaltová cesta. Taktová situace má za následek, že kolem vsi vznikají černé skládky. Místní se ale rozhodli proti tomu zakročit a na čtyřech místech sebrali téměř sto pytlů odpadů. S rovenskými se do akce zapojila místní učitelka i žáci, předseda krajanské organizace i pan farář, tedy celá vesnická honorace. S odvozem odpadu nabídl pomoc místostarosta Svaté Heleny, kam popeláři dojíždí. Při rovenském úklidu jsme si uvěřili, že příroda je na naší straně, protože všechny úklidové dny provázelo krásné počasí.

Závěrem

V dobrém nás šokoval entuziasmus a obrovské nasazení, s jakým se setkáváme. Věříme, že tito lidé, zejména mladí a děti, nejenže nebudou zaměňovat přírodu za kontejner, ale půjdou ostatním příkladem.

Čeká nás teď vytvořit dvojjazyčné cedule nabádající k udržování pořádku a instalovat je ve vesnicích a jejich okolí. Nové cedule okolo Eibenthalu již někdo posprejoval, což dokazuje, že jsme tali do živého.

Jistě nás čeká ještě velké množství podobných akcí, než se stane normou házet veškerý odpad tam, kam patří. O třídění zatím na Heleně a Gerniku neuvažujeme. Kdo má enormní zájem třídit, může využít velké množství speciálních kontejnerů ve městě. Barevné popelnice ale nedávno díky podpoře firmy AVE a Štěpána Slaného dorazily na Eibenthal. Nyní se chystá kampaň ke spuštění třídění. Komunální odpad ze všech vesnic se odváží do sběrného dvora Severin, kde je následně setříděn a poslán k recyklaci. Samotný vývoz z Gerniku je však třeba monitorovat. Poslední půlrok si totiž gernická radnice ulehčila práci tím, že veškerý komunální odpad vyvážela do blízkého lesa, kde ho částečně páčila a částečně skládkovala. Po celou dobu si za svoz odpadu od lidí účtovala nemalé poplatky. Odhazovat za takových okolností odpad na

vlastní hnojiště, odkud se rozfouká po vsi a skončí v potoce, mohla být pro někoho humánnější varianta.

Větší, letité černé skládky čekají na techniku a profesionální pracovníky. Na Svaté Heleně o nich místostarosta a předseda místního sdružení UDSČR Petr Hrůza ví a patrně bude jednat. Na Gerniku je třeba opakovaně tlačit na starostu; požádali jsme o to předsedu UDSČR Štefana Boudu. I na dalších vesnicích už více či méně úspěšně probíhají jednání s místními zastupiteli.

Pro nejnovější čísla krajských časopisů chystáme jak reportáže z akcí, tak tematicky zaměřené články o odpadech a jejich likvidaci. Zároveň chceme do budoucna na tato témata pořádat i přednášky pro dospělé. S dětmi ve školách environmentální výchovu zařazujeme již nyní, například s využitím metodiky a materiálů projektu Ekoškola.

V neposlední řadě nás čeká úkol velmi nevděčný, totiž obejít obydlí notorických znečišťovatelů a pokusit se je přesvědčit, aby změnili své škodlivé návyky. Snad na nás nepustí psy.